

Sygn. akt II Ca 35/13

II Cz 77/13

POSTANOWIENIE

Dnia 06 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Iwona Siuta
Sędziowie:	SO Mariola Wojtkiewicz SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 06 września 2013 roku w S.

sprawę z wniosku **W. K.**

z udziałem **J. K.**

o podział majątku

na skutek apelacji wniesionych przez uczestnika i wnioskodawczynię

od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 10 sierpnia 2012 r., sygn. akt II Ns 3017/09

oraz na skutek zażalenia wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie

z dnia 13 sierpnia 2012 r., sygn. akt II Ns 3017/09

I. zmienia zaskarżone postanowienie z dnia 10 sierpnia 2012 roku:

1 w pkt I, w taki sposób, iż w jego kolejnych podpunktach ustala, że dodatkowo w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni W. K. i uczestnika J. K. wchodzi:

21. samochód osobowy C. (...) rok produkcji 2000 o wartości 9800 (dziewięć tysięcy osiemset) zł.,

22. towar i wyposażenie sklepu o wartości 17904 (siedemnastu tysięcy dziewięciuset czterech) zł. opisane w opinii biegłego sądowego P. W. z dnia 22 czerwca 2012 r., karta 416-420,

23. **samochód osobowy (...) rok produkcji 2003 nr rej. (...) o wartości (...) (dziewiętnastu tysięcy siedmiuset pięćdziesięciu) zł.,**

24. **prawo dzierżawy działki pod pawilon handlowy nr 33 B, o pow. 37,5 m² położonej na targowisku (...) w S. o wartości 2062 (dwóch tysięcy sześćdziesięciu dwóch) zł. i 50 (pięćdziesięciu) gr.,**

25. **nakład inwestycyjny na nabycie prawa własności do pawilonu handlowego(...) na targowisku (...) w S. przy ul. (...) o wartości (...) (dziesięciu tysięcy pięciuset pięćdziesięciu) zł.,**

2. **w pkt VI w taki sposób, iż dzieli majątek wspólny wnioskodawczyni W. K. i J. K. w ten sposób, że składniki opisane w punkcie I pkt 1, 7, 17, 19 zaskarżonego postanowienia oraz składniki opisane w pkt I ust. 1 ppkt 21, 22 niniejszego postanowienia przyznaje na wyłączną własność wnioskodawczyni W. K., a pozostałe składniki majątkowe opisane w pkt I 2-6, 8-16, 18, 20 zaskarżonego postanowienia oraz składniki opisane w pkt I ust. 1 ppkt 23, 24 i 25 niniejszego postanowienia przyznaje na wyłączną własność uczestnikowi J. K.;**

3. **w pkt VII w taki sposób, iż tytułem dopłaty i rozliczenia nakładów zasądza od uczestnika J. K. na rzecz wnioskodawczyni kwotę (...) (dziewięciu tysięcy trzystu trzydziestu sześciu) zł. i 7 (siedmiu) gr. płatną w terminie do dnia 07 października 2013 roku z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności tej kwoty;**

4. **oddala obie apelacje w pozostałym zakresie;**

5. **uchyla pkt 1 postanowienia z dnia 13 sierpnia 2012 roku;**

6. **ustala, iż wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania apelacyjnego i zażaleniowego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Uzasadnienie postanowienia z dnia 6 września 2013

Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni W. K. i uczestnika J. K. (I) wchodzi: Telewizor (...), firmy (...) (1), DVD T. (2), magnetowid P. (3), dwa głośniki firmy (...) (4), chłodziarko-zamrażarka A. (5), zmywarka H. (6), pralka I. (7), łóże podwójne (8), szafa wbudowana (9), toaletka wykonana z drewna sosnowego (10), dwie komody o wymiarach gabarytowych (11), narożnik do siedzenia (12), meblścianka wykonana z płyty wiórowej (13), ława (14), wyposażenie kuchni (15), aparat fotograficzny, lustrzanka P. (16), laptop T. (17), pralka automatyczna M. (18), chłodziarko-zamrażarka D. (19), przyczepa lekka rok prod. 1990, nr rej. (...) (20).

Następnie umorzono postępowanie w zakresie podziału składników majątkowych: sprzętu wędkarskiego i narzędzi remontowo-budowlanych (II) oraz oddalono wnioski w pozostałym zakresie. W pkt IV ustalono, że wnioskodawczyni i uczestnik ponieśli nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w kwocie 20 123,64 zł, zaś w pkt V, iż uczestnik poniósł z majątku osobistego nakłady na majątek wspólny w kwocie 10 550 zł.

W pkt VI dokonano podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni w ten sposób, iż składniki opisane w punkcie I pkt 17, 5 i 19 postanowienia przyznano na wyłączną własność wnioskodawczyni, a pozostałe składniki majątkowe opisane w pkt I 1-4, 6-18 i 20 - na wyłączną własność uczestnikowi. Tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym i rozliczenia nakładów zasądzo od uczestnika J. K. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 31 392,04 zł płatną w okresie jednego roku od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia

w płatności tej kwoty (VII). W kolejnym pkt ustalono, iż koszty sądowe każda ze stron ponosi po połowie (pkt VIII), zaś koszty procesu we własnym zakresie (IX).

II.

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie nakazał pobrać od wnioskodawczyni (pkt 1) oraz uczestnika (pkt 2) kwoty po 1 367,19 zł. tytułem nieuiszczonych przez strony wydatków na wynagrodzenie biegłych powołanych w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcia oparto o następujące ustalenia faktyczne:

Uczestnik J. K. w dniu 26 stycznia 1988 r. nabył na swój majątek osobisty udział do 1/2 części w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości niezabudowanej, położonej w S. przy ul. (...). Udział do 1/2 w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości opisanej powyżej nabyła również matka uczestnika M. K..

Po nabyciu prawa wieczystego użytkowania, matka uczestnika w latach 1988-1990 zaciągała pożyczki z zakładowego funduszu remontowego na budowę domu jednorodzinnego w szeregowcu. Matka uczestnika i uczestnik wykonywali również fizyczne prace na budowie.

Strony W. K. (1) i J. K. związek małżeński zawarli w dniu 5 maja 1990 r.

W chwili zawarcia związku małżeńskiego przez strony budynek przy ul. (...) w S. był wykończony w stanie zerowym surowym. Była postawiona i zabezpieczona więźba dachowa budynku i zakończono prace przy kominach. Nie było podłóg. Wszystkie te prace sfinansowała matka uczestnika, która po przejściu na emeryturę rozpoczęła działalność gospodarczą polegającą na handlu na targowisku (...), a następnie M. czym zajmuje się do tej pory. W okresie od 22 lutego 1984 r. do 31 sierpnia 1988 r. matka uczestnika otrzymywała rentę rodzinną przysługującą na syna. W kwietniu 1989 roku uczestnik wraz z matką otrzymali warunki techniczne podłączenia do sieci gazowej budynku.

Strony zajęły po 1995 r. część budynku na piętrze. Matka uczestnika wraz ze swoim konkubentem zamieszkała na parterze.

Wnioskodawczyni pracowała w firmie (...) do 1992 r. Od 1992r. wnioskodawczyni pomagała uczestnikowi w pracy na targowisku. Uczestnik od marca 1997 r. miał zarejestrowaną działalność gospodarczą - handel artykułami przemysłowymi. Strony nie zawierały umów małżeńskich majątkowych. Małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem z dnia 16 marca 2009 r., którego prawomocność nastąpiła w dniu 7 kwietnia 2009 r.

W dniu 8 lipca 1997 r. matka uczestnika M. K. darowała uczestnikowi na jego majątek osobisty swój udział do 1/2 części w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości wraz z udziałem własności wzniesionego na gruncie budynku mieszkalnego.

W trakcie trwania wspólności małżeńskiej strony na nieruchomości przy ul (...) w S. wykonały oblicowanie ścian, boazerie, roboty malarskie, tapetowanie, gładzie pod posadzki, posadzki, obłożenie stopni schodowych i balkonu, balustrady schodowe i balkonowe, tynki zewnętrzne, ogrodzenie, nawierzchnię z polbruk, montaż osprzętu natynkowego, tzw. biały montaż instalacji wodno-kanalizacyjnej, montaż grzejników i ruraż natynkowy. Wartość prac sfinansowanych przez strony wyniosła 20 123,64 zł. Za pieniądze matki uczestnika wykonano natomiast tynki wewnętrzne i podtynkowe, instalacje wodnokanalizacyjne, ciepłej wody i elektryczne.

W trakcie trwania związku małżeńskiego strony nabyły również, też na skutek darowizny od matki uczestnika szereg opisanych przez Sąd I instancji rzeczy ruchomych.

W dniu 26 stycznia 2007r. uczestnik sprzedał przyczepkę lekką wyprodukowaną w 1990 r. za kwotę 300 zł.

Na podstawie umowy z dnia 17 stycznia 1997 r. w sprawie zasad użytkowania targowiska (...) spółka oddała w najem J. K. teren o powierzchni 15 m². Natomiast w dniu 1 lutego 2006 r. (...) Sp. z o.o. w S. zawarła z uczestnikiem J. K. umowę o prowadzenie wspólnej inwestycji polegającej na przebudowie targowiska (...) wraz z wykonaniem niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej oraz wybudowaniem zgodnie z projektem nowego pawilonu handlowego o powierzchni 37,70 m² oznaczonego na projekcie inwestycji pod nr 99 A, który stanowić będzie własność spółki.

Wnioskodawczyni w styczniu 2007 r. wyprowadziła się z ul. (...) w S. do wynajętej kawalerki. Zabrała ze sobą telewizor (...), laptopa, dużą lodówkę, pralkę. W trakcie związku małżeńskiego strony nabyły samochód marki P. z 2003 r. i C. (...).

W dniu 24 stycznia 2008 r. uczestnik zawarł z Centrum Usługowym (...) sp. Zo.o. w S. umowę dzierżawy terenu o pow. 37,50 m², w której zobowiązał się do poniesienia nakładów na przedmiot umowy w kwocie 55.341,95 zł. Wartość dzierżawy terenu o powierzchni 37,50 m² zlokalizowanego w Centrum M. oznaczonego nr 33 b wynosi 2062,50 zł netto miesięcznie.

Uczestnik spłacał wartość kontenera kwotami po 741,17 zł miesięcznie. Uczestnik spłacił pawilon kwotą 10.550 zł.

W nocy z 25 na 26 marca 2009 r. wnioskodawczyni wywozła towar i wyposażenie sklepu: dwa podwójne chromowane stojaki, dwa obrotowe stojaki na kółkach, 20 sztuk manekinów wystawienniczych i ścienną konstrukcję na odzież z rur chromowych.

Uczestnik prowadzi działalność gospodarczą na targowisku (...) i otrzymuje pomoc finansową od matki. Spłaca kredyt za wybudowanie kontenera 55341 zł.

Oceniając tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji wniosek o podział majątku uznał za zasadny.

Sąd oddalił wniosek o rozliczenie kwoty 2000 zł, którą miała zabrać z domu przy ul. (...) wnioskodawczyni w 2007 r., albowiem w niniejszym postępowaniu nie zostało wykazane, że wnioskodawczyni zabrała ze sobą taką kwotę.

Sąd ponadto oddalił wniosek wnioskodawczyni o zobowiązanie uczestnika do przeniesienia na jej rzecz udziału do ^{1/2} w nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), gdyż za wykazane uznano, iż budynek został wzniesiony nakładami matki uczestnika i uczestnika przed zawarciem związku małżeńskiego stron. Potwierdzeniem tego są dołączone do akt kopie rachunków i oświadczenia pracowników wykonujących poszczególne prace budowlane.

Ponadto Sąd nie uwzględnił stanowiska wnioskodawczyni jakoby budowa miała być finansowana wyłącznie przez strony, albowiem w tym czasie wnioskodawczyni nie pozostawała we wspólności ustawowej z uczestnikiem.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy określając nakłady stron na nieruchomość uczestnika oparł się na opinii biegłego K. C. (1), który w sposób prawidłowy zastosował podejście kosztowe opracowując kosztorys odtworzeniowy elementów pomniejszając ich wartość o zużycie elementu. Ponadto na rozprawie w dniu 8 maja 2012r. biegły ustosunkował się do wniesionych zarzutów przez wskazanie, że punkt 5.18 jego opinii zawiera wartość robocizny, koszty pośrednie i koszty materiałów. Wskazał, że w kolumnie „stopień” zużycia wskazał stopień zużycia każdego wycenianego elementu na dzień 7 kwietnia 2009r. i określił stan podłóg, ogrodzenia i innych, wskazując na stopień ich zużycia. Biegły ponadto w sposób prawidłowy nie doliczył wartości pieca co i spalinowego albowiem oba te piece zostały zakupione przez matkę uczestnika.

Sąd I instancji nie podzielił stanowiska uczestnika, który wskazał że prace wymienione w opinii biegłego w punkcie 5.15 zostały sfinansowane za pieniądze matki uczestnika, gdyż w tym czasie wnioskodawczyni pracowała a uczestnik zarabiał pieniądze pracując na M..

Określając wartość prawa dzierżawy gruntu pod pawilonem handlowym na targowisku (...) Sąd Rejonowy oparł się na opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, który wskazał, że jest możliwość od ręki wynajęcia pomieszczeń

na M. i przyjął stawkę za wydzierżawienie obowiązującą na całym targowisku (...). Sąd nie podzielił stanowiska wnioskodawczyni jakoby przy wycenie dzierżawy należało kierować się orzeczeniem SN z 09 maja 2008r. zgodnie z którym prawo najmu lokalu komunalnego za który opłacany jest czynsz w wysokości ustalonej w uchwale rady gminy wydanej na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie k.c. stanowi składnik majątku wspólnego małżonków i podlega rozliczeniu przy podziale a jego wartość odpowiada różnicy pomiędzy czynszem opłacanym z czynszem wolnym z uwzględnieniem w konkretnych okolicznościach okresu prawdopodobnego trwania stosunku najmu, i przy ustalaniu tej wartości nie uwzględnia się możliwości preferencyjnego zakupu przez najemcę. Albowiem jak wskazał biegły stawka dzierżawy jest taka sama wobec wszystkich wydzierżawiających tj 67,65 zł brutto i 55 zł netto , z akt sprawy nie wynika aby były stawki preferencyjne a zawarcie takiej umowy możliwe jest w każdym czasie albowiem co najmniej kilka wolnych stanowisk jest do wynajęcia.

Sąd za prawidłowo sporządzoną przyjął również opinię biegłego z zakresu ekonomiki i rachunkowości przedsiębiorstw oraz wyceny maszyn i urządzeń który dokonał oszacowania towarów według stanu na dzień 7 kwietnia 2009 r. uwzględniając tzw. wskaźnik ekspercki, który określa o ile należy obniżyć cenę by móc na rynku sprzedać objęty wyceną towar. Biegły wskazał wartość towaru znajdującego się u stron na dzień ustania wspólności majątkowej na kwotę 16 404,60 zł., natomiast wartość wyposażenia sklepu w postaci dwóch podwójnych chromowanych stojaków, dwóch obrotowych stojaków na kółkach, 20 sztuk manekinów wystawienniczych, ściiennej konstrukcji na odzież z rur chromowych na kwotę 1500 zł.

W uzasadnieniu postanowienia zawarto stwierdzenie, iż Sąd I Instancji podzielił składniki ruchome w ten sposób, że przyznał każdej ze stron składniki ruchome będące w ich posiadaniu, gdyż taki sposób podziału pozwala na najpełniejsze zaspokojenie interesów obu stron oraz upraszcza wykonanie zapadłego orzeczenia, gdyż nie powoduje konieczności orzekania o wydaniu.

Uczestnik nie wykazał jakie kwoty poniósł spłaty za kontener. Będzie mógł tego dochodzić w osobnym postępowaniu.

Wobec tego, że na rozprawie w dniu 8 grudnia 2010 r. strony cofnęły wnioski o podział sprzętu wędkarskiego, narzędzi remontowo-budowlanych, telewizora sprawę w tym zakresie umorzono, zaś wnioski w pozostałej części oddalono.

W dalszej części uzasadnienia stwierdzono, iż wobec tego, że wnioskodawczyni przyznano samochód osobowy X., wnioskodawczyni zabrała towar o wartości 17 904 zł oraz przyznano jej laptopa T., lodówkę, pralkę I. , to otrzymała ona składniki o wartości 29.544 zł połowa tej wartości wynosi 14 772 zł. Uczestnik otrzymał samochód P., ruchomości o wartości 5 600 zł, pawilon handlowy o wartości 55 341,95 zł i wartość dzierżawy w kwocie 2 062,50 zł, czyli razem 82.754,45 zł. Ze względu na powyższe Sąd ustalił, iż ogólna wartość składników majątkowych podlegających podziałowi wynosi 112 298,45 zł, wartość składników przyznana uczestnikowi wynosi 82 754,45 uczestnik powinien spłacić wnioskodawczyni połowę tej wartości czyli 41 377,22 zł daje to kwotę spłaty na rzecz wnioskodawczyni 41 377,22 zł. Z tym, że wartość składników majątkowych przyznanych wnioskodawczyni wynosi 29 544 zł, z tego połowa daje kwotę 14 772 zł, przy czym nakłady stron na nieruchomości uczestnika wyniosły 20.123,64 zł z czego połowa wynosi 10.061,82 zł czyli uczestnik powinien spłacić wnioskodawczynię kwotę 41.377,22 zł plus 10.061,82 zł co daje 51.439,04 zł z tym że od tego należy odjąć połowę kwoty wpłaconej przez uczestnika za pawilon w kwocie 5.275 zł plus połowę wartości przyznanych wnioskodawczyni składników ruchomych czyli kwotę 14.772 zł i połowę wpłat za pawilon czyli 5.275 zł. Do spłaty na rzecz wnioskodawczyni pozostaje zatem kwota 31.392,04 zł.

Sąd zobowiązał uczestnika do jednorazowej spłaty należności w terminie 1 roku od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia. Orzekając w tym zakresie Sąd miał na względzie zarówno możliwości zarobkowe uczestnika, jego zdolność kredytową jak i sytuację materialną wnioskodawczyni, która musi wynajmować mieszkanie i nie pracuje. Taki okres niewątpliwie pozwoli uczestnikowi zgromadzenie odpowiedniej sumy. Ustalenia tego okresu sąd dokonał w oparciu o sytuację majątkową uczestnika. Z jednej strony sąd miał na uwadze, jego stałe dochody, z drugiej strony możliwość zaciągnięcia kredytu zabezpieczonego ustanowieniem hipoteki. Jako jedyny właściciel nieruchomości położonej w S. przy ul (...) będzie on mógł zaciągnąć kredyt (na przykład kredyt hipoteczny). Sąd miał

na uwadze, że wnioskodawczyni nie posiada innego lokalu mieszkalnego i istnieje potrzeba zaspokojenia jej potrzeb mieszkaniowych.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc, zgodnie z którym każdy uczestnik postępowania nieprocesowego winien ponieść koszty związane ze swym udziałem w sprawie.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego złożył uczestnik J. K. skarżąc jego punkt I, III, IV, VI i VII.

Uczestnik wskazał, iż przy ustalaniu składu majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika nie uwzględniono następujących składników majątkowych:

- samochodu osobowego C. (...) rok produkcji 2000 o wartości 9800 zł,
- towaru o wartości 17904 zł, który wnioskodawczyni zabrała ze sklepu prowadzonego przez uczestnika,
- samochodu osobowego (...) rok produkcji 2003 o wartości 19 750 zł,
- pawilonu handlowego (...) na targowisku (...) w S. przy ul. (...) l o wartości 10 550,00 zł (składnik ten został zakupiony za kredyt zaciągnięty przez uczestnika w kwocie 55 341,95 zł i spłacony jedynie w kwocie 10 550,00 zł),
- kwoty 2000 zł zabranej przez wnioskodawczynię w momencie wyprowadzenia się przez nią z nieruchomości przy ul. (...) w S. w styczniu 2007r.
- prawa dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...) o pow. 37,5 m² o wartości 2 062,50 zł
- Uczestnik zarzucił zaskarżonemu rozstrzygnięciu opisanemu w pkt III oddalenie wniosku w zakresie:
 - nie uwzględnienia kredytu zaciągniętego przez uczestnika na zakup pawilonu handlowego na targowisku (...) o wartości 55 341,95 zł (uczestnik dokonał jego spłaty w wysokości 10 550,00 zł a zatem realna wartość pawilonu podlegająca rozliczeniu wynosi 10 550,00 zł z czego kwota ta powinna być uwzględniona jako nakłady poczynione przez uczestnika z majątku osobistego na majątek wspólny)
 - nie rozliczenia kwoty 2000 zł, którą wnioskodawczyni zabrała ze sobą w momencie wyprowadzenia się z nieruchomości uczestnika przy ul. (...) w S. w styczniu 2007r., stanowiącej część majątku wspólnego małżonków i podlegająca podziałowi,
 - nie ustalenia, iż w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi ww. przedmioty tj. samochód osobowy C. (...) rok produkcji 2000 o wartości 9 800 zł, towar o wartości 17 904 zł, który wnioskodawczyni zabrała ze sklepu uczestnika, samochód osobowy (...) o wartości 19 750 zł, pawilon handlowy 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...) l, prawo dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...), o pow. 37,5 m² o wartości 2 062,50 zł

Za błędne uczestnik uznał ustalenie zawarte w punkt IV postanowienia, iż wnioskodawczyni i uczestnik ponieśli nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w kwocie 20 123,64 zł podczas, gdy wartość rzeczywiście poniesionych nakładów wynosi 3 000 zł.

Za nieprawidłowy, bo nie wynikający nawet z treści uzasadnienia uczestnik uznał pkt VI postanowienia, poprzez dokonanie nieprawidłowego podziału składników majątku pomiędzy uczestnikiem a wnioskodawczynią:

- wnioskodawczyni: pominięcie przyznania składnika majątkowego opisanego w pkt I ppkt l postanowienia (telewizor (...)), w pkt 7 (pralka I.), błędnego przyznania składnika opisanego w pkt 5 postanowienia (chłodziarko - zamrażarka A.),

- pominięcie przyznania samochodu osobowego C. (...) rok produkcji 2000, towaru o wartości 17 904 zł, który wnioskodawczyni zabrała ze sklepu prowadzonego przez uczestnika, oraz kwoty 2000 zł zabranej przez wnioskodawczynię w momencie wyprowadzenia się przez nią z nieruchomości przy ul. (...) w S. w styczniu 2007r.
- uczestnikowi: błędne przyznania składnika opisanego w pkt I ppkt 1 postanowienia (telewizor (...)) i pkt 7 (pralka I.), pominięcie przyznania składnika majątkowego opisanego w pkt I ppkt 5, pominięcie przyznania samochodu osobowego Peugeot rok produkcji 2003, pawilonu handlowego na targowisku (...) oraz prawa dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...). o pow. 37,5 m2 o wartości 2 062.50 zł.

W konsekwencji błędne było również rozstrzygnięcie zawarte w punkcie VII postanowienia w zakresie zasądzenia od uczestnika tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym i rozliczenia nakładów na rzecz wnioskodawczyni kwoty 31 392,04 zł płatnej w terminie 1 roku od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia płatności tej kwoty, w sytuacji gdy to wnioskodawczyni powinna być zobowiązana do zapłaty na rzecz uczestnika kwoty 295,75 zł płatnej w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

Dodatkowo zaskarżonemu postanowieniu zarzucono naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 45 § 1 i 2 krio w zw. z art. 46 krio oraz w zw. z art. 1053 kc oraz art. 210 kc poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu iż w rozumieniu niniejszych przepisów wnioskodawczyni i uczestnik dokonali nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w kwocie 20 123,64 zł podczas gdy wartość rzeczywiście poniesionych nakładów wynosi 3 000 zł,

2. art. 5 kc poprzez jego niezastosowanie w sprawie, przejawiające się w pominięciu przez Sąd faktu, że jedynie udziałem uczestnika (jego pracą fizyczną na budowie), jak również fizyczną pracą matki uczestnika i jej wsparciem finansowym doszło do wybudowania nieruchomości przy ul. (...) w S. i okoliczność ta powinna być uwzględniona przy rozstrzygnięciu podziału majątku wspólnego, w szczególności wartości ustalonych nakładów, jak również nieuwzględnieniu wartości kredytu zaciągniętego przez uczestnika na zakup pawilonu handlowego na targowisku M., oraz sytuacji majątkowo - osobistej uczestnika.

Sąd I instancji dopuścił się również naruszenia przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj. art. 233 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów z pominięciem zasad logiki i doświadczenia życiowego skutkujących: dokonaniem błędnych ustaleń faktycznych wskazanych w pkt III niniejszych zarzutów, bezpodstawnym uznaniem za wiarygodne zeznań wnioskodawczyni, z jednoczesną odmową uznania za wiarygodne zeznań uczestnika, w zakresie dotyczącym wartości nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika dotyczący nieruchomości przy ul. (...) w S., oraz w zakresie odmowy uznania za wiarygodne faktu zabrania przez wnioskodawczynię kwoty 2000 zł w momencie jej wyprowadzenia się z nieruchomości uczestnika przy ul. (...) w S. w styczniu 2007r., a także w zakresie konieczności pomniejszenia wartości pawilonu na M. stanowiącego część majątku wspólnego o kwotę kredytu zaciągniętego przez uczestnika na zakup tego pawilonu, nieuwzględnieniem zastrzeżeń uczestnika do opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa lądowego inż. K. C. (1) odmową uznania za wiarygodne zeznań świadków: M. K., M. J., T. Ł., R. M., A. O., K. T. anowskiej, J. S. w części dotyczącej wartości nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika dotyczący nieruchomości przy ul. (...) w S., momentu zamieszkania uczestnika i wnioskodawczyni przy ul. (...) w S., ich sytuacji finansowej do momentu rozpoczęcia działalności gospodarczej przez uczestnika i bardzo dobrej sytuacji finansowej matki uczestnika, która udzielała uczestnikowi i wnioskodawczyni znacznego wsparcia finansowego i opłaciła wykończenie nieruchomości przy ul. (...) w S..

Sądowi Rejonowemu zarzucono również błędy w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia polegające na: nieuwzględnieniu faktu, że wnioskodawczyni w momencie wyprowadzenia się z domu uczestnika przy ul. (...) w S. w styczniu 2007r., zabrała ze sobą kwotę 2000 zł stanowiącą część majątku wspólnego małżonków

i podlegającą podziałowi, błędnym ustaleniu, iż wnioskodawczyni i uczestnik od momentu zawarcia związku małżeńskiego posiadali dobrą sytuację finansową, tj. pracowali i uzyskiwali dochody pozwalające im na dokonywanie nakładów na nieruchomości uczestnika przy ul. (...) w S., błędnym ustaleniu, że wnioskodawczyni i uczestnik dokonali nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w kwocie 20 123,64 zł podczas gdy wartość rzeczywiście poniesionych nakładów wynosi 3000 zł. pominięciu faktu, iż matka uczestnika uzyskująca wysokie dochody między innymi w latach 1990 - 1995 w całości sfinansowała budowę i wykończenie nieruchomości położonej przy ul. (...) w S., pominięciu faktu, że jedynie udziałem uczestnika pracą fizyczną na budowie, jak również fizyczną pracą matki uczestnika i jej wsparciem finansowym doszło do wybudowania nieruchomości przy ul. (...) w S. i okoliczność ta powinna być uwzględniona przy rozstrzyganiu podziału majątku wspólnego, błędnego ustalenia składu majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika tj. pominięcie następujących składników majątku dorobkowego: samochodu osobowego C. (...) rok produkcji 2000 zł o wartości 9800,00 zł, towaru o wartości 17 904 zł, który został zabrany przez wnioskodawczynię ze sklepu uczestnika, samochodu osobowego (...) o wartości 19750 zł, pawilonu handlowego 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...) l, prawa dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...), o pow. 37,5 m⁽²⁾ o wartości 2 062,50 zł, błędnym przyjęciu, iż wartość pawilonu na M. wynosi 55 341,95 zł podczas gdy uczestnik dokonał spłaty kredytu zaciągniętego na zakup pawilonu w wysokości 10 550 zł, a zatem realna wartość pawilonu podlegająca rozliczeniu wynosi 10 550 zł, z czego kwota ta powinna być uwzględniona jako nakłady poczynione przez uczestnika z majątku osobistego na majątek wspólny.

Uczestnik z uwagi na powyższe zarzuty wniósł o zmianę postanowienia w zaskarżonej części polegającą na:

1. zmianie punktu I postanowienia poprzez ustalenie, że w skład majątku wspólnego uczestnika i wnioskodawczyni wchodzi poza przedmiotami wskazanymi w pkt I postanowienia dodatkowo: samochód osobowy C. (...) rok produkcji 2000 o wartości: 9800,00 zł. towar o wartości 17904 zł który wnioskodawczyni zabrała ze sklepu prowadzonego przez uczestnika, samochód osobowy (...) rok produkcji 2003 o wartości 19 750,00 zł, pawilon handlowy 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...) l o wartości 10 550 zł, kwota 2000 zł zabrana przez wnioskodawczynię w momencie wyprowadzenia się przez nią z nieruchomości przy ul. (...) w S. w styczniu 2007 r., prawo dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...), o pow. 37,5 m⁽²⁾ o wartości 2 062,50 zł
2. zmianie punktu III postanowienia poprzez uwzględnienie kredytu zaciągniętego przez uczestnika na zakup pawilonu handlowego na targowisku (...) o wartości 55 341,95 zł oraz rozliczenie kwoty 2000 zł,
3. zmianie punktu IV postanowienia poprzez ustalenie, że wnioskodawczyni i uczestnik ponieśli nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika w kwocie 3000 zł,
4. zmianie punktu VI postanowienia poprzez przyznanie wnioskodawczyni następujących składników majątku - wskazanych w pkt I ppkt 1, 7, 17, 19 postanowienia a ponadto następujących składników majątkowych: samochodu osobowego C. (...) rok produkcji 2000 o wartości: 9 800,00 zł, towaru o wartości 17 904,00 zł który wnioskodawczyni zabrała ze sklepu prowadzonego przez uczestnika w nocy z dnia 25 na 26 marca 2009r. (wartość towarów handlowych - 16 404,60 zł + wyposażenie sklepu 1 500,00 zł), kwoty 2000 zł zabranej przez wnioskodawczynię w momencie wyprowadzenia się z domu uczestnika przy ul. (...) w S., oraz poprzez przyznanie uczestnikowi następujących składników majątku: wskazanych w pkt I ppkt 2-6, 8-16, 18, 20 postanowienia, prawa dzierżawy na targowisku (...) w S., działka nr (...), o pow. 37,5 m⁽²⁾ o wartości 2 062,50 zł, samochodu osobowego (...) rok produkcji 2003 o wartości 19 750 zł, pawilonu handlowego 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...) l o wartości 10 550 zł
5. zmianie punktu VII postanowienia poprzez zasądzenie od wnioskodawczyni tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym i rozliczenia nakładów na rzecz uczestnika kwoty 295,75 zł płatnej jednorazowo w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności.

Uczestnik ewentualnie zażądał uchylecia postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I Instancji, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego oraz o zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów postępowania. Zaś z najdalej idącej ostrożności procesowej w razie nieuwzględnienia

wniosku o zmianę punktu VII postanowienia wnoszę o zmianę punktu VII postanowienia w zakresie prolongaty w określeniu terminu spłaty wnioskodawczyni przez uczestnika poprzez określenie terminu 3 lat od uprawomocnienia się postanowienia, bowiem wymagają tego zasady współżycia społecznego (sytuacja majątkowo - osobista uczestnika, fakt że ciężar na nim obowiązki alimentacyjne, z których uczestnik się wywiązuje, a które wiążą się z wydatkami finansowymi, konieczność zapewnienia płynności finansowej na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej, uwzględnienie kryzysu finansowego związanego z branżą, którą zajmuje się uczestnik). Dłuższy termin będzie adekwatny do sytuacji finansowo - rodzinnej uczestnika i zgodny z zasadami współżycia społecznego.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego złożyła również wnioskodawczyni skarżąc je w części, tj. w pkt VII i żądając jego zmiany poprzez zasądzenie od J. K. na swoją rzecz, tytułem spłaty - kwoty 54 781,54 zł, płatnej w terminie miesiąca licząc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie prawa procesowego, a mianowicie przepisu art. 233 § 1 kpc, polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, wyrażającej się w tym, że:

1. Sąd bezpodstawnie przyjął, że wnioskodawczyni zabrała towar ze sklepu o wartości 17 904 zł, podczas gdy w sprawie nie było jednoznacznych dowodów na to, że wnioskodawczyni faktycznie zabrała ten towar,
2. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że w sprawie brak było dowodów na to, jakie rzeczy, jakiej ilości, jakiej jakości znajdowały się w sklepie, stanowiące towar,
3. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że spis rzeczy rzekomo zabranych przez wnioskodawczynię, stanowił własne oświadczenie uczestnika, w którym mógł właściwie napisać wszystko,
4. Sąd bezpodstawnie przyjął wartość prawa dzierżawy terenu na targowisku M. na kwotę, stanowiącą wartość tylko jedno miesięcznego czynszu dzierżawy za ten teren, zwłaszcza, że nie wskazał dlaczego przyjął jako wartość tego prawa okres tylko jednego miesiąca. W ocenie wnioskodawczyni skoro strony korzystały z tego prawa właściwie do rozvodu (marzec 2009 roku), należy uznać, że taki był okres korzystania z tego prawa, a zatem ustalając wartość tego prawa, należałoby ustalić okres korzystania z tego prawa (15 miesięcy x 2.062,50 zł, co daje wartość 30.937,50 zł).
5. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że istotą tego prawa jest możliwość korzystania z cudzego przedmiotu majątkowego przez czas oznaczony bądź nieoznaczony, a zatem sąd winien uwzględnić ustalając wartość tego prawa, możliwość z tego korzystania w czasie trwania wspólności ustawowej,
6. Sąd bezpodstawnie uznał, że termin jednego roku, licząc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia będzie wystarczający na spłatę wnioskodawczyni, podczas gdy jest to okres wyjątkowo długi, biorąc pod uwagę, że sprawa trwa od 2009 roku, a zatem przez tak długi okres trwania postępowania uczestnik mógł poczynić starania w zakresie możliwości sposobu spłaty wnioskodawczyni,
7. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że wnioskodawczyni będąc bez pracy, a tym samym bez środków pieniężnych, potrzebuje pieniędzy, zwłaszcza, że ma na utrzymaniu małe dziecko, a tak długi okres spłaty skazuje ją na konieczność dalszego długiego pozostawania w trudnej sytuacji finansowej, podczas gdy uczestnik od 2009 roku korzysta z całego majątku stron,
8. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że zaciągnięcie przez uczestnika kredytu, nawet hipotecznego nie wymaga załatwiania formalności przez rok czasu i uczestnik faktycznie w przypadku zaciągnięcia kredytu może spłacić wnioskodawczynię w ciągu miesiąca, bo tyle co najwyżej trwają związane z tym formalności,
9. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że z całego majątku wspólnego stron, uczestnik korzysta wyłącznie od 2009 roku, tj. od ponad trzech lat, podczas gdy wnioskodawczyni od ponad trzech lat nie ma możliwości korzystania z tego majątku, a na spłatę przyjdzie jej czekać faktycznie ponad rok czasu,

10. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że faktyczny okres spłaty jest znacznie dłuższy, aniżeli rok, co powoduje, że wnioskodawczyni na spłatę musi czekać jeszcze dłużej,

11. Sąd nie uwzględnił okoliczności, że wnioskodawczyni czeka na część wypracowanego przez siebie majątku faktycznie od 2009 roku i faktycznie otrzymują dopiero około w 2014 roku, tj. po około 5 latach.

Wnioskodawczyni zażądała dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z zaświadczenia lekarskiego z dnia 17.10.2012 roku, na okoliczność wykazania, że u wnioskodawczyni zdiagnozowano nowotwory, a w związku z tym wnioskodawczyni wymaga specjalistycznego leczenia i środków finansowych na to leczenie, a których obecnie z powodu trudnej sytuacji finansowej nie ma, wskazując, że przedstawia ww. zaświadczenie dopiero przed sądem II instancji, albowiem nowotwory zostały u niej zdiagnozowane po wydaniu orzeczenia przed sądem I instancji.

Wnioskodawczyni wniosła również zażalenie na pkt 1 postanowienia z dnia 13 sierpnia 2012 r., w którym Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie nakazał pobrać od niej kwotę 1 367,19 zł. tytułem połowy nieuiszczonych przez strony wydatków na wynagrodzenie biegłych powołanych w sprawie. W. K. (2) zażądała uchylenia tego orzeczenia wyrażając opinię, iż rozstrzygnięcia takie było przedwczesne ze względu na wydanie nieprawomocnego przeczenia kończącego sprawę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika w znacznej części była zasadna, co prowadziło do konieczności zmiany zaskarżonego postanowienia w trybie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Podzielić należy zarzuty uczestnika o istnieniu znacznych rozbieżności między ustaleniami i rozstrzygnięciami zawartymi w sentencji zaskarżonego postanowienia, a rozważaniami zawartymi w jego uzasadnieniu. Sąd I instancji w pkt I postanowienia nie ustalił składu majątku stron nawet przy uwzględnieniu ich zgodnych oświadczeń, które dotyczyły samochodów osobowych C. (...) rok produkcji 2000, P. 307 rok produkcji 2003, czy prawa dzierżawy działki gruntu nr (...). o pow. 37,5 m² pod pawilonem handlowym na targowisku (...) w S..

Również mimo żądania uczestnika dotyczącego zaliczenia w skład majątku wspólnego zabranego przez wnioskodawczynię w 2009 r. towaru i wyposażenia sklepu uczestnika o wartości 17 904 zł. i mimo zapisów w treści uzasadnienia o uwzględnieniu wniosku uczestnika w tej kwestii zaskarżone postanowienie nie odzwierciedliło tych ustaleń. Również „przyznanie” uczestnikowi w treści uzasadnienia postanowienia praw do konteneru handlowego na targowisku (...), którego wartość Sąd Rejonowy ustalił na kwotę 55 341 ,95 zł nie znalazło pozytywnego finału w sentencji postanowienia.

Rozstrzygnięcie o oddaleniu wniosków stron w pozostałym zakresie opisane w pkt III postanowienia wskazywało by na decyzję negującą fakt przynależności tych przedmiotów do majątku wspólnego stron, co z kolei pozostaje w opozycji do uzasadnienia, gdzie ruchomości te są nie tylko uznane za majątek wspólny wnioskodawczyni i uczestnika, lecz również Sąd Rejonowy dokonuje ich „podziału”.

Opisana powyżej niestaranność orzecznika czyni koniecznym zmianę pkt I postanowienia poprzez ustalenie w kolejnych podpunktach, iż dodatkowo w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni W. K. i uczestnika J. K. wchodzi:

21. samochód osobowy C. (...) rok produkcji 2000 o wartości 9800 zł.,

22. towar i wyposażenie sklepu o wartości 17904 zł. opisane w opinii biegłego sądowego P. W. z dnia 22 czerwca 2012 r.,

23. samochód osobowy (...) rok produkcji 2003 nr rej. (...) o wartości 19750 zł.,

24. prawo dzierżawy działki pod pawilon handlowy nr 33 B, o pow. 37,5 m² położonej na targowisku (...) w S. o wartości 2062 zł. i 50 gr.,

25. nakład inwestycyjny na nabycie prawa własności do pawilonu handlowego 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...) o wartości 10550 zł.,

Opisane powyżej samochody osobowe stanowiły bezsporny składnik majątku wspólnego stron, a ich wartość ustalono, na wyraźny wniosek wnioskodawczynie i uczestnika w oparciu o informacje Naczelnika Urzędu Skarbowego o wartości takich pojazdów przyjętej dla celów podatkowych (k. 395 i k. 315).

Za słuszny uznać należy również zarzut uczestnika o bezzasadnym oddaleniu jego wniosku o ustalenie, iż w skład wspólnego majątku stron wchodzi towar i wyposażenie pawilonu handlowego o wartości 17 904 zł, które wnioskodawczynie zabrała ze sklepu na targowisku (...). Aczkolwiek wnioskodawczynie odnosząc się do ustaleń Sądu Rejonowego zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia swoje obiekcje do takich ustaleń określiła jako zarzuty apelacyjne, to zastrzeżenia te nie mogą być uznane za trafne. Przede wszystkim za wiarygodne źródło ustaleń w tej kwestii Sąd Rejonowy uznał zeznania uczestnika, sporządzony przez niego arkusz spisu z natury towarów według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. Dowody te korespondowały z zeznaniami świadka B. U., która podała, iż wynajęła lokal handlowy córce wnioskodawczynie, a wnioskodawczynie również w nim pracowała i wyposażenie tego lokalu, jak również towar, którym miała się podzielić z uczestnikiem pochodziły z pawilonu stron. Natomiast świadek J. P. podała, iż wnioskodawczynie wynajęła inny pawilon i zabrała połowę towaru, wzięła z pawilonu stron kilka manekinów i odkręciła kilka rurek (k. 207). Zaznaczyć należy, iż wniosek o przesłuchanie B. U. i J. P. złożyła wnioskodawczynie, a więc nie miała wątpliwości co do wiarygodności tych świadków. Również z zeznań samej wnioskodawczynie wynika, iż zabrała swój towar ze wspólnego pawilonu oraz część wyposażenia (k. 271). A zatem, co do zasadny słusznie Sąd Rejonowy przyjął, iż wnioskodawczynie zabrała wspólny towar stron i wyposażenie lokalu. Zawraca uwagę to, iż w niniejszej sprawie wnioskodawczynie kwestionując twierdzenia i żądania uczestnika ograniczyła się do prostego ich zaprzeczenia. Nie podała jakie towary zabrała ze wspólnego pawilonu a jakie pozostawiła. Spis z natury z dnia 31 grudnia 2008 r. zawierał ponad sześćdziesiąt pozycji gatunkowo wymienionych towarów w ilości od kilku do kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu pozycji. Okoliczność ta winna znaleźć przełożenie na sposób oceny tak przedstawionego materiału dowodowego. Znaczna ilość relatywnie niedrogiej odzieży, której asortyment i jakość musiały się zmieniać w okresie od sporządzenia spisu z natury z dnia 31 grudnia 2008 r. do chwili opuszczenia przez wnioskodawczynie wspólnego pawilonu handlowego w kwietniu 2009 r., sprawia, iż wymaganie precyzyjnego wykazania wartości tych przedmiotów może przekreślić możliwość skutecznego dowodzenia zarówno ich ilości, jakości jak i wartości. Słusznie w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy posiłkował się opinią biegłego P. W., eksperta w zakresie ekonomiki i rachunkowości przedsiębiorstw, który określił wartość towarów zabranych przez uczestniczkę przy uwzględnieniu trendów cenowych, sezonowych i warunków na rynku towarów tego rodzaju. Podkreślić należy, iż specyfika obrotu opisanymi przez uczestnika towarami nie pozwala w sposób ścisły określić ich wartości, co czyniło koniecznym szacunkowe jej określenie, z czym wnioskodawczynie wprost nie polemizuje.

Słusznie zarzucił uczestnik zaskarżonemu orzeczeniu brak ustaleń, iż w skład majątku wspólnego stron wchodzi również prawo dzierżawy działki pod pawilon handlowy nr 33 B, o pow. 37,5 m² położonej na targowisku (...) w S.. W tej kwestii uzasadnienie zaskarżonego postanowienia zawiera adekwatnie do istoty sprawy rozważania, które uznać należy za trafne, tym niemniej nie powiązane z sentencją postanowienia. Ustalając wartość prawa dzierżawy Sąd Rejonowy posłużył się opinią biegłego z zakresu szacowania nieruchomości K. B., który wyceniając to prawo określił jego wartość na równą jednomiesięcznemu czynszowi dzierżawy. Pogląd wnioskodawczynie, iż wartość tego prawa winna stanowić piętnastokrotność czynszu miesięcznego jawi się jako dowolny w sytuacji niezaprzeczonego ustalenia biegłego, iż spośród 292 wynajmowanych na obszarze targowiska (...) stanowisk co najmniej do kilkunastu istniała możliwość ich wynajęcia (k. 411). W takim kontekście długość okresu dzierżawy nie ma wpływu na wartość tego prawa.

Za słuszny uznać należy zarzut uczestnika pominięcia w pkt I zaskarżonego postanowienia, jako przedmiotu stanowiącego majątek wspólny stron prawa do pawilonu handlowego nr 33 B na targowisku (...) w S. przy ul. (...). Podkreślenia wymaga to, iż strony w sposób zgodny opisały to prawo jako wchodzące w skład ich majątku wspólnego. Również uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia wskazuje na podzielenie przez Sąd Rejonowy stanowiska stron. Sąd I instancji stwierdza wręcz, iż uczestnik otrzymał pawilon handlowy o wartości 55 341,95 zł. Rozbieżności dotyczące charakteru prawa stron do tego składnika majątkowego oraz jego wartości wymagają powtórnej analizy.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynika, iż w dniu 1 lutego 2006 r. (...) Sp. z o.o. w S. zawarła z uczestnikiem J. K. umowę o prowadzenie wspólnej inwestycji polegającej na przebudowie targowiska (...) wraz z wykonaniem niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej oraz wybudowaniem zgodnie z projektem nowego pawilonu handlowego o powierzchni 37,70 m² oznaczonego na projekcie inwestycji pod nr 99 A, który stanowić będzie własność spółki. Z § 1 ust. 2 umowy wynika, iż prawo własności pawilonu ustanowione zostanie na rzecz inwestora „mocą odrębnej umowy” po realizacji inwestycji. W § 2 i 3 określono wysokość kwoty partycypacji w kosztach inwestycji (45 604,18 zł. wraz z podatkiem vat), ustalono, iż będzie ona płatna w 120 ratach, a w przypadku niewywiązania się inwestora z warunków płatności spółka (...) nie przeniesie na niego prawa własności pawilonu.

Z dalszych istotnych dla analizowanej kwestii ustaleń wynika, iż Sąd Rejonowy przyjął, iż uczestnik tytułem spłaty wartości pawilonu handlowego uiścił kwotę 10 550 zł. Podkreślenia wymaga w tym miejscu fakt niezaskarżenia pkt V postanowienia z dnia 10 sierpnia 2012 r., w którym ustalono, iż uczestnik dokonał nakładu na majątek wspólny w kwocie 10 550 zł. Mimo sprzeczności tego ustalenia z treścią uzasadnienia, gdzie Sąd Rejonowy stwierdza, że uczestnik nie wykazał jakie poniósł kwoty na spłatę kontenera, Sąd odwoławczy związany jest tym fragmentem orzeczenia, jako rozstrzygnięciem prawomocnym. Konsekwencją tego faktu będzie uznanie części wartości prawa do pawilonu handlowego stron jako nakładu uczestnika na majątek wspólny. Prawo to natomiast należało określić w taki sposób jak uczyniono to w § 1 ust. 3 umowy dzierżawy z dnia 24 stycznia 2008 r., czyli jako nakład inwestycyjny na nabycie prawa własności do pawilonu handlowego.

W ocenie Sądu odwoławczego analizowane uprawnienie zbliżone jest swoim charakterem do instytucji ekspektatywy, oczekiwania prawnego nabycia prawa własności. Fakt uiszczenia części uzgodnionej wartości tego prawa wskazuje na to, iż ekspektatywa ta nie ma charakteru ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 października 2003 r. sygn. P 3/03). W takiej sytuacji Sąd Najwyższy w treści uchwały z dnia 22 stycznia 1986 r. wydanej w sprawie III CZP 75/85 (OSNC 1986/12/202) wartość takiego prawa ustalał według chwili ustania wspólności majątkowej. Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie była to kwota 10 550 zł.

Niezasadny, gdyż nawet nie uprawdopodobniony był zarzut uczestnika nie zaliczenia w skład majątku wspólnego stron kwoty 2000 zł, która miała zostać zabrana przez wnioskodawczynię w momencie wyprowadzenia się przez nią z nieruchomości przy ul. (...) w S. w styczniu 2007 r. Twierdzeń uczestnika w tej kwestii nie potwierdzają jakiegokolwiek inne dowody, zaś rozważania sprowadzające się do przytoczenia zasad doświadczenia życiowego związanych z tezą o konieczności posiadaniu środków utrzymania przez wnioskodawczynię, których źródłem mógł być jedynie zabór wspólnych środków, nie mogą być uznane za wystarczające.

Również analiza materiału dowodowego zaprezentowanego przez strony w części dotyczącej ich nakładów na majątek odrębny uczestnika w postaci nieruchomości przy ul. (...) w S. wskazuje na to, iż ustalenie wysokości tych nakładów na kwotę 20 123,64 zł nie było ustaleniem dowolnym. Strony zgodnie podały, iż zamieszkały w domu uczestnika w 1996 albo 1997 r. Bezsporne było i to, że w trakcie trwania małżeństwa nabyły szereg przedmiotów majątkowych: dwa samochody, wyposażenie zajmowanego domu, wyposażenie kontenera handlowego i towary. W toku postępowania nie wykazano, aby istniały jakiegokolwiek okoliczności wskazujące na brak zaangażowanie finansowego w polepszenie standardu zamieszkania. Strony wspólnie zamieszkiwały w nieruchomości uczestnika około 10 lat i jak zgodnie podały

prace remontowe trwały długo ze względu na brak wystarczających środków. W analizowanym okresie wspólnie prowadziły działalność handlową na początku korzystając z pawilonu matki uczestnika, a następnie wspólnego.

O prowadzeniu prac remontowych na części nieruchomości zajmowanej przez strony w trakcie małżeństwa wspominali świadkowie: K. C. (2) (k. 228) i T. Ł. (k. 197) oraz strony postępowania, a zwłaszcza uczestnik, który na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2011 r. opisuje rodzaje prac wykonywane po zawarciu przez strony małżeństwa (k. 268). Wyjaśnienia te były podstawą ustalenia przez biegłego K. C. (3) wartości nakładów remontowych na nieruchomość. Ich analiza wskazuje, że szacowane prace miały przede wszystkim charakter wykończeniowy. Ustalona przez biegłego kwota nakładów na 20 123,64 zł i związany z nią katalog nakładów już tylko w oparciu o zasady doświadczenia życiowego nie wydaje się nierozsądny. W takim kontekście oczekiwanie uczestnika, alby analizowane nakłady zamykały się kwotą 3 000 zł. uznać należy za dowolne.

Powyższe ustalenia i rozważania czyniły koniecznym zmianę pkt VI i VII zaskarżonego postanowienia.

W pkt VI dokonano podziału majątku stron, zachowując przyjętą przez Sąd I instancji zasadę akceptacji nieformalnego podziału dokonanego przez strony przed wszczęciem niniejszej sprawy, w taki sposób, że składniki opisane w punkcie I pkt 1, 7, 17, 19 zaskarżonego postanowienia oraz składniki opisane w pkt I ust. 1 ppkt 21, 22 postanowienia Sądu Okręgowego, tj. samochód osobowy X. o wartości 9800 zł., towar o wartości 17904 zł., telewizor (...) firmy (...) - 480 zł., pralkę indesit - 140 zł. laptop T. - 440 zł. chłodziarko zamrażarkę D. - 1260 zł, przyznano na wyłączną własność wnioskodawczyni W. K., a pozostałe składniki majątkowe opisane w pkt I 2-6, 8-16, 18, 20 zaskarżonego postanowienia oraz składniki opisane w pkt I ust. 1 ppkt 23, 24 i 25 postanowienia Sądu Okręgowego tj. samochód Peugeot o wartości 19 750,00 zł, prawo dzierżawy pawilonu - 2 062,50 zł. DVD T. - 50 zł. Magnetowid P. - 70 zł, dwa głośniki firmy (...) - 120 zł, chłodziarko-zamrażarkę A. - 280 zł, zmywarkę H. - 130 zł, łóże podwójne - 420 zł, szafę wbudowaną - 150 zł, toaletkę wykonaną z drewna sosnowego - 210 zł, dwie komody o wymiarach gabarytowych - 380 zł narożnik do siedzenia - 800 zł, meblościankę wykonaną z płyty wiórowej - 400 zł, ławę - 80 zł, wyposażenie kuchni - 1750 zł, aparat fotograficzny, lustrzanka P. - 120 zł, pralkę automatyczną M. - 160 zł, przyczepę lekką rok prod. 1990, nr rej. (...) 1500 zł oraz nakład inwestycyjny na prawo własności pawilonu handlowego o wartości 10 550 zł. przyznano na wyłączną własność uczestnikowi J. K..

Skoro wnioskodawczyni otrzymała przedmioty o wartości 29 884 zł, zaś uczestnik o wartości 38 982, 50 zł, to ogólna wartość składników majątkowych podlegających podziałowi wynosiła 68 866,50 zł. Każda ze stron winna otrzymać majątek o wartości 34 433,25 zł., czyli uczestnik winien zwrócić wnioskodawczyni kwotę 4549,25 zł. Skoro jednak nakłady stron na nieruchomość uczestnika wyniosły 20 123,64 zł, z czego połowa wynosi 10 061,82 zł, to uczestnik powinien spłacić wnioskodawczynię kwotą 14 611,07 zł. Mając na uwadze to, iż Sąd I instancji ustalił w pkt V zaskarżonego postanowienia, że uczestnik poniósł nakłady z majątku osobistego na wspólny w kwocie 10 550 zł. i orzeczenie to nie zaskarżone, uzyskało prawomocność, to kwota 14 611,07 zł. winna być umniejszona o 5 275 zł. stanowiącą połowę kwoty ustalonego przez uczestnika nakładu na majątek wspólny. Reasumując, uczestnik winien uiścić wnioskodawczyni tytułem dopłaty i rozliczenia nakładów kwotę 9 336,07 zł., zaś apelacje stron w pozostałym zakresie należało oddalić.

Mając na uwadze fakt, iż od złożenia przez W. K. wniosku w niniejszej sprawie upłynęło ponad 4 lata, a jednocześnie żądanie apelacyjne, aby termin uiszczenia zasądzonej od uczestnika dopłaty wynosił miesiąc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, określono termin płatności powyższej kwoty do dnia 7 października 2013 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności tej kwoty. W ocenie Sądu Okręgowego uczestnik miał dostatecznie dużo czasu, alby przygotować się do uiszczenia kwoty w takiej wysokości bez istotnego uszczerbku dla swojego utrzymania.

Za zasadne uznać natomiast należało zażalenie wnioskodawczyni na pkt 1 postanowienia z dnia 13 sierpnia 2012 r., aczkolwiek nie z przyczyn opisanych w treści jego uzasadnienia, gdyż jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy jego obowiązkiem było, w sytuacji merytorycznego zakończenia sprawy rozstrzygnąć o wszystkich kosztach postępowania powstałych w toku postępowania (art. 108¹ k.p.c.). Obciążenie wnioskodawczyni połową wydatków

związanych z powołaniem biegłych w sprawie było by co do zasady słuszne, tym bardziej, że takie rozstrzygnięcie stanowiło konsekwencję pkt VIII postanowienia merytorycznego, w którym uznano, iż koszty sądowe każda ze stron ponosi po połowie. Dostrzec jednak należy, iż postanowieniem z dnia 27 listopada 2012 r. Sąd I instancji zwolnił wnioskodawczynię od kosztów sądowych w całości, co w sytuacji braku prawomocności pkt 1 postanowienia z dnia 13 sierpnia 2012 r., nakazywało uchylić takie rozstrzygnięcie w trybie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i zażaleniowego znalazło swoją podstawę w treści art. 520 § 1 k.p.c., gdyż chociaż interesy stron w toku tych postępowań były rozbieżne, to ich żądanie nie zostały uwzględnione w całości.

SSO Zbigniew Ciechanowicz SSO Iwona Siuta SSO Mariola Wojtkiewicz